

Годнюк І. В.

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування ім. С. Юрія,
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3346-0882>

Тимків А. О.

кандидат економічних наук,
викладач кафедри фінансів, обліку і оподаткування ім. С. Юрія,
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»;
докторант,
Тернопільський національний технічний університет
імені Івана Пулюя
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8001-0588>

ПОДАТКОВА ПОЛІТИКА УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ВОЄННОГО ЧАСУ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Податкова політика держави становить один із ключових елементів загальнонаціональної економічної стратегії, адже саме вона безпосередньо детермінує параметри функціонування національного господарства та рівень добробуту населення. У статті досліджено поняття податкової політики, що є складовою облікової політики яка визначає правила формування обліково-інформаційного забезпечення податкової підсистеми, розглянуто специфіку організації податкової політики у контексті формування ефективної системи управління в умовах воєнного стану. Розглянуто стан податкової політики держави в умовах повномасштабної війни, наведено проблеми податково-правового регулювання в Україні в аналізованому періоді та заходами держави для стабілізації економіки у воєнний час. У роботі окреслено шляхи відновлення ефективності податкової політики в післявоєнний період та запропоновано комплекс заходів, спрямованих на підвищення функціональної ефективності податкової системи, протидію ухиленню від сплати податків і стимулювання економічної активності.

Ключові слова: фіскальні платежі, податкова стратегія, податкова політика держави, податкова політика господарюючих суб'єктів, воєнний стан, рівні податкової політики.

Irina Godniuk

ERIHE “Kamianets-Podilskyi State Institute”

Andrii Tymkiv

ERIHE “Kamianets-Podilskyi State Institute”;

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

TAX POLICY IN UKRAINE: CHALLENGES OF WAR TIME AND PROSPECTS FOR DEVELOPMENT

The state's tax policy is one of the key elements of the national economic strategy, as it directly determines the parameters of the national economy and the level of public welfare. At the level of economic entities, tax policy is primarily focused on creating favourable conditions for the expansion of the domestic market, strengthening the competitive positions of domestic economic agents and stimulating entrepreneurial initiative. Tax policy reflects the chosen taxation system, the procedure for maintaining tax records, and also contains information that is important for corporate management and users of financial information — with the aim of controlling the completeness, accuracy and timeliness of tax calculations, analysing the tax burden and assessing its impact on the financial results of the enterprise. The article examines the concept of tax policy, which is a component of accounting policy that determines the rules for the formation of accounting and information support for the tax subsystem, and considers the specifics of the organisation of fiscal policy at the level of economic entities in the context of forming an effective management system in conditions of martial law. It has been proven that for systematic tax management, it is advisable to use a phased approach that includes three interrelated phases: preparatory, functional, and monitoring. The state of the state's tax policy in the context of full-scale war is considered, the problems of tax and legal regulation in Ukraine in the period under review and the measures taken by the state to stabilise the economy in wartime are presented. Ways to restore effective tax policy after the end of the war are presented, and a set of measures aimed at improving the efficiency of the tax system, combating tax evasion and stimulating economic activity is proposed. Prospects for further research may

include the identification of innovative vectors for the development of tax strategy, conceptualisation and implementation of promising taxation systems in Ukraine.

Keywords: *fiscal payments, tax strategy, state tax policy, tax policy of economic entities, martial law, levels of tax policy.*

Постановка проблеми та її актуальність. Податкова політика є однією з базових складових фінансової стратегії держави, оскільки саме через її механізми держава впливає на динаміку економічного розвитку, забезпечує реалізацію своїх функцій і фінансування суспільно значущих потреб. Ефективність її впровадження безпосередньо відображається на рівні добробуту населення та характері соціально-економічних процесів у країні.

Як елемент облікової політики, податкова політика визначає засади формування обліково-інформаційного забезпечення податкової підсистеми. Вона охоплює вибір системи оподаткування, організацію та порядок ведення податкового обліку, а також містить інформацію, необхідну для корпоративного управління і користувачів фінансової звітності. Це дає змогу здійснювати контроль за правильністю, повнотою та своєчасністю податкових розрахунків, аналізувати податкове навантаження та оцінювати його вплив на фінансові результати діяльності підприємства.

Ключовою метою податкової політики є формування на національному рівні стійкої, справедливої та дієвої системи оподаткування. Така система має забезпечувати рівні умови для всіх платників податків, достатній обсяг надходжень до бюджетів різних рівнів і водночас створювати стимули для економічного зростання. Важливим вектором сучасної податкової політики є інтеграція України у світовий економічний простір, що передбачає гармонізацію податкового законодавства з міжнародними нормами та підвищення результативності державного управління фінансовими ресурсами.

Наукові дослідження у цій сфері зосереджуються на пошуку шляхів формування ефективної податкової політики в умовах війни. У процесі її розроблення та реалізації виявляється низка проблемних аспектів, зокрема надмірна складність податкової системи, яка створює можливості для різного тлумачення податкових норм і зумовлює зростання адміністративних витрат бізнесу, а також нерівномірний розподіл фіскального навантаження між різними соціальними групами та категоріями суб'єктів господарювання. Ці питання потребують подальшого наукового опрацювання з метою формування ефективної модельної конструкції податкової політики.

Аналіз останніх джерел і публікацій. Фундаментальні аспекти та модельні підходи до формування державної фіскальної стратегії й податкової політики суб'єктів господарювання стали предметом наукових досліджень багатьох вітчиз-

няних і зарубіжних учених, зокрема Т.Е. Городецької [1], О.М. Герасименко, О.М. Десятнюка, О.С. Іванишина [3], В.В. Концевої [5], І.Л. Могилі [9], Т.Г. Мулик., О.О. Осадчі [6], І.А. Прокопенко, О.Скаско [10], Я.В. Самусевич [11], Т.В. Тучак, С.І. Юрія [3] та інших. Незважаючи на вагомість отриманих наукових результатів, значна частина теоретичних і прикладних питань у цій сфері залишається дискусійною та потребує подальшого поглибленого наукового опрацювання.

Висока інтенсивність наукових досліджень у цій сфері підтверджує актуальність і наукову значущість обраної тематики. Водночас, попри широту охоплення досліджуваних питань, низка проблемних аспектів залишається недостатньо опрацьованою. Зокрема, особливої уваги потребує поглиблене вивчення антикризових компонентів податкової політики держави в умовах воєнного стану та їх впливу на формування й реалізацію корпоративної фіскальної стратегії.

Метою статті визначено дослідження теоретико-методологічних основ конструювання державної податкової стратегії і податкової політики господарюючих суб'єктів та прикладних аспектів щодо механізмів, за допомогою яких реалізується податкове регулювання економічних процесів в сучасних умовах.

Для реалізації поставленої дослідницької мети застосовано комплекс загальнонаукових методів пізнання: індуктивний та дедуктивний методи, аналітико-синтетичний підхід (для упорядкування існуючих теоретичних концепцій моделювання податкової політики); методи функціонального та статистичного аналізу, аналогії, систематизації, формалізації, узагальнення, компаративного аналізу, оптимізації, аргументації та логічного моделювання (для вироблення векторів удосконалення податкової політики).

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній системі управління облікової та податкової процеси розглядаються як взаємопов'язані, але відносно самостійні складові господарської діяльності, що зумовлює зростання наукового інтересу до їх дослідження, зокрема в контексті забезпечення ефективного функціонування всіх підсистем як елементів єдиного управлінського механізму.

Однією з ключових складових обліково-інформаційної системи виступає підсистема податкового обліку, що ґрунтується на даних бухгалтерського обліку й трансформує інформацію відповідно до норм чинного податкового законодавства. Податковий облік відіграє важливу роль у забезпеченні відповід-

ності діяльності підприємства вимогам податково-го законодавства та формуванні необхідних даних для органів державного контролю. Його ефективне функціонування дозволяє своєчасно та коректно здійснювати нарахування і сплату податків, мінімізуючи ризики застосування штрафних санкцій. Організаційні принципи, методичні аспекти та порядок ведення податкового обліку повинні бути чітко закріплені у податковій політиці [7].

Податкова політика підприємства є невід'ємною складовою облікової політики у сфері оподаткування, оскільки вона визначає правила формування податкової звітності та обліку податків, що базуються на загальній стратегії управління прибутком та мінімізації податкового навантаження, виходячи з вимог податкового законодавства та фінансової політики. У податковій політиці закріплені організаційні принципи, методичні аспекти та порядок ведення податкового обліку, що відіграє важливу роль у забезпеченні відповідності діяльності підприємства вимогам податкового законодавства та формуванні необхідних даних для органів державного контролю. Її ефективне функціонування дозволяє своєчасно та правильно здійснювати нарахування і сплату податків, мінімізуючи ризики застосування штрафних санкцій [3, 5].

Жоден із нормативних актів, у тому числі Податковий кодекс України [10], не містить офіційного визначення терміну «податкова політика». Водночас Міністерство фінансів України трактує податкову політику як діяльність держави у сфері встановлення, правового регламентування та організації справляння податків і податкових платежів до централізованих фондів грошових ресурсів держави [8].

Визначення поняття «податкова політика», привертає увагу багатьох науковців. Науковці, Волошан І. Г і Волковська Я. В. трактують податкову політику підприємства як «обґрунтований вибір системи оподаткування, що сприяє діяльності підприємства у межах правового поля та забезпечує баланс податкових інтересів держави й платника податків». Вибір податкової політики є стратегічним рішенням, адже податки становлять частину витрат підприємства, а будь-які витрати мають бути ретельно сплановані та проаналізовані для досягнення максимального прибутку [11].

На думку Євтушевської О. О., Лагодієнко Н. В., Іванченкової Л. В. податкова політика – це комплекс управлінських рішень щодо регулювання податкових відносин. Податкова політика визначає стратегію і тактику в сфері податків, є інструментом державного регулювання економіки та впливає на соціально-економічні процеси в державі [10].

Архирейська Н. В., Панасейко І. М., Панасейко М. С., Макарук О. В. вважають, що податкова

політика – це комплексна система науково-обґрунтованих організаційно-правових норм і економічних заходів держави у сфері податкових відносин, спрямованих на забезпечення формування дохідної частини бюджету, а також створення умов для соціально-економічного розвитку країни та підвищення добробуту населення [10].

З наведеного вище випливає, що податкова політика виступає як комплексна система організаційно-правових і економічних заходів держави у сфері податкових відносин, яку підприємство застосовує для складання та подання податкової звітності, а також для забезпечення умов здійснення податкового менеджменту. Податкова політика підприємства розглядається як сукупність принципів і методів, що визначають його поведінку у взаєминах із державою щодо оподаткування. Вона повинна базуватися на дотриманні чинного законодавства та інтегруватися з фінансовою й обліковою політикою компанії.

В умовах воєнного стану ключовою метою податкової політики держави є захист національних інтересів та її адаптація до особливостей воєнного часу з метою стабілізації економічної ситуації, забезпечення виживання бізнесу в кризових умовах і вирішення нагальних соціально-економічних проблем. Досягнення цієї мети конкретизується через визначені науковцями цілі податкової політики, серед яких фіскальна, економічна, міжнародна, соціальна та екологічна складові [4].

Фіскальна ціль податкової політики полягає у забезпеченні належного наповнення бюджетів усіх рівнів для виконання функцій держави, передусім фінансування оборонних потреб та реалізації соціально-економічних програм.

Економічна ціль в умовах воєнного стану орієнтована на лібералізацію податкового режиму та зниження податкового навантаження, тоді як у повоєнний період пріоритетом стає стимулювання розвитку окремих секторів економіки та підтримка національного виробництва.

Соціальна ціль спрямована на забезпечення справедливого розподілу податкового навантаження та підтримку соціально вразливих верств населення, при цьому ключовим завданням є розвиток ринку праці як основи фінансування соціальних і страхових програм.

Міжнародна ціль полягає в гармонізації податкових відносин із міжнародними партнерами шляхом уникнення подвійного оподаткування, участі в автоматичному обміні податковою інформацією та розвитку співпраці з міжнародними організаціями.

Екологічна ціль спрямована на охорону довкілля та відновлення завданих екологічних збитків, зокрема через використання міжнародних судо-

вих механізмів і реалізацію екологічних проєктів у рамках програм ЄС [3]. Аналіз цілей податкової політики держави в умовах воєнного стану наведено в Таблиці 1.

Підхід до реалізації податкової політики на рівні окремих підприємств та організацій можливий з використанням трьох етапів:

1. Підготовчий етап. Передбачає формування цілей податкової політики, аналіз податкового середовища, оцінку податкового навантаження та ризиків, а також розроблення концепції податкового планування і стратегічних пріоритетів підприємства.

2. Функціональний етап. Полягає у практичній реалізації податкової політики шляхом вибору оптимальної системи оподаткування, податкового планування, використання податкових інструментів і автоматизованих інформаційних систем для управління податковими зобов'язаннями.

3. Моніторинговий етап. Спрямований на контроль правильності та своєчасності нарахування і сплати податків, оцінку ефективності подат-

кових рішень та коригування податкової політики з урахуванням змін законодавства і стратегії підприємства [5, 8].

У досліджуваній період до ключових проблем податково-правового регулювання в Україні належало, передусім, надмірне податкове навантаження за умов обмеженої платоспроможності підприємств і населення. Суттєвими стримувальними чинниками також стали недостатній рівень цифровізації податкового адміністрування в умовах воєнних ризиків та руйнування інфраструктури, скорочення податкової бази внаслідок релокації бізнесу за кордон і трудової міграції населення, а також асиметричність податкового тиску, за якої великі корпорації мають ширші можливості для податкової оптимізації порівняно з суб'єктами малого та середнього підприємництва. Вагомою проблемою залишається і тінізація економіки та ухилення від оподаткування. Воєнний стан посилює схильність суб'єктів господарювання до застосування неформальних фінансових практик, що негативно впли-

Таблиця 1

Цілі податкової політики держави в умовах воєнного стану та їх змістовна характеристика

Ціль податкової політики	Сутнісна характеристика	Основні інструменти реалізації	Очікувані результати
Загальна (стратегічна)	Адаптація податкової системи до умов воєнного стану з метою захисту національних інтересів, забезпечення макроекономічної стабільності, збереження економічного потенціалу держави та підтримки функціонування бізнесу	Тимчасові податкові пільги, спрощення адміністрування, відтермінування податкових зобов'язань, антикризові податкові заходи	Зниження ризику банкрутства підприємств, стабілізація економічної активності, збереження платоспроможності бізнесу
Фіскальна	Формування достатньої дохідної бази бюджетів усіх рівнів для забезпечення виконання державних функцій в умовах війни	Перегляд ставок окремих податків, посилення податкового контролю після стабілізації, удосконалення адміністрування	Забезпечення фінансування оборонних потреб, соціальних виплат та ключових державних програм
Економічна	Стимулювання економічної активності та підтримка підприємництва з урахуванням етапу економічного циклу	У воєнний період – лібералізація оподаткування та зниження податкового тиску; у повоєнний – податкові стимули для інвестицій, реінвестування прибутку, підтримки пріоритетних галузей	Відновлення ділової активності, розвиток національного виробництва, структурна модернізація економіки
Соціальна	Забезпечення соціальної справедливості у розподілі податкового навантаження та підтримка соціально вразливих верств населення	Прогресивні елементи оподаткування доходів, податкові пільги для окремих категорій громадян, стимулювання зайнятості	Підвищення рівня соціального захисту, розвиток ринку праці, зменшення соціальної напруги
Міжнародна	Інтеграція податкової системи України до міжнародного податкового простору та гармонізація з нормами ЄС	Угоди про уникнення подвійного оподаткування, автоматичний обмін податковою інформацією, імплементація стандартів BEPS	Підвищення інвестиційної привабливості країни, зменшення агресивного податкового планування
Екологічна	Формування фінансових механізмів для охорони довкілля та відновлення екологічних збитків, завданих унаслідок війни	Екологічні податки, компенсаційні механізми, участь у програмах ЄС та міжнародних судових ініціативах	Відновлення екосистем, фінансування екологічних проєктів, інтеграція принципів сталого розвитку

Джерело: таблицю складено на основі джерел [3, 4, 6]

ває на обсяги податкових надходжень і знижує рівень довіри до державних інституцій [8].

Із початку запровадження воєнного стану виникла проблема формування ефективної податкової політики, за принципами максимальної гнучкості та оперативності реагування. Держава реалізувала комплекс невідкладних заходів, спрямованих на підтримку підприємницької активності та зниження адміністративного тиску на суб'єктів господарювання. До ключових інструментів належали спрощення процедур податкового адміністрування, надання податкових преференцій малому й середньому бізнесу, відтермінування виконання окремих податкових зобов'язань, а також запровадження мораторію на проведення певних видів податкових перевірок. Зазначені заходи були орієнтовані на мінімізацію ризиків масових банкрутств і забезпечення безперервності господарської діяльності в умовах кризових викликів [5].

Впродовж 2023–2025 рр. спостерігається відновлення податкових надходжень. У 2023–2024 рр. відбувається відновлення податкових надходжень із темпами приросту 34,3% та 11,1% відповідно. У 2024 році спостерігається позитивна динаміка, деякі види податків перевищили довоєнні показники, а саме: податки на доходи, прибуток та збільшення ринкової вартості, податок на доходи фізичних осіб, податок на прибуток підприємств. Найбільш стійким джерелом доходів залишався ПДВ. За 2025 рік до державного бюджету надійшло 1 трлн 246 млрд грн податків та зборів, що на 20,2% (або на 209,3 млрд грн) більше, ніж у 2024 році [2].

Разом із поступовою стабілізацією економічної ситуації держава розпочала поетапне відновлення довоєнних механізмів оподаткування та податкового контролю. У результаті податково-правова політика в умовах воєнного стану зазнала еволюційної трансформації – від режиму максимальної підтримки бізнесу до формування збалансованого підходу, що поєднує фіскальну результативність із забезпеченням економічної стійкості [9].

На сучасному етапі в умовах повномасштабної війни для вирішення окреслених проблем перспективними напрямками вдосконалення податкової політики можуть стати:

- Трансформація оподаткування прибутку підприємств шляхом переходу на модель податку на введений капітал, що стимулюватиме реінвестування прибутків і є першочерговим завданням.
- Розвиток екологічного оподаткування з урахуванням європейських стандартів та принципів «зеленого» переходу, що відповідає сучасним екологічним і фіскальним трендам Європейського Союзу та спрямоване на стимулювання сталого розвитку.

- Поглиблення європейської інтеграції шляхом реалізації Плану України на 2024–2027 роки, а також формування та функціонування Українського фонду в межах європейських програм, що забезпечуватиме фінансову підтримку реформ і належне методологічне супроводження трансформаційних процесів у сфері оподаткування.

- Підвищення податкової культури, що передбачає неухильне дотримання норм податкового законодавства, забезпечення коректності розрахунків, повноти та своєчасності сплати податків, зборів і інших обов'язкових платежів до бюджету, а також підвищення рівня правової обізнаності платників податків і контролюючих органів щодо їхніх прав та обов'язків. Вагомою складовою цього процесу є формування суспільного усвідомлення значущості податкових надходжень для фінансової стійкості держави та сталого соціально-економічного розвитку [6, 4].

Реалізація зазначених завдань у поєднанні з пошуком шляхів реформування системи специфічних акцизів та екологічного оподаткування, а також підвищення фіскальної й регуляторної ефективності оподаткування доходів населення та суб'єктів господарювання формують не лише передумови для вдосконалення податкової політики, а й окреслює актуальні напрями подальших наукових досліджень у цій сфері.

Висновки. Податкова політика є невід'ємною складовою обліково-інформаційної системи підприємства, формуючи концептуальні засади організації підсистеми податкового обліку. Її науково обґрунтоване формування створює передумови для ефективного корпоративного управління у сфері оподаткування, сприяє забезпеченню економічної стабільності та підвищує рівень фінансової безпеки підприємства. Головна мета податкової політики полягає у досягненні максимального економічного ефекту шляхом оптимізації податкового навантаження та раціонального використання ресурсів у конкретних умовах господарської діяльності.

Податкова політика в умовах воєнного стану зазнала еволюційних змін – від запровадження режиму максимальної підтримки суб'єктів господарювання до поступового пошуку оптимального балансу між фіскальною результативністю та забезпеченням економічної стійкості. Відновлення податкової політики в післявоєнний період є критично важливим чинником макроекономічної стабілізації та зміцнення фінансової спроможності держави, що потребує комплексного підходу й урахування сукупності економічних і соціальних умов розвитку країни.

Реалізація зазначених пропозицій потребує впровадження цілісної системи взаємопов'язаних заходів, спрямованих на підвищення ефективності по-

даткової системи, зменшення масштабів ухилення від оподаткування та стимулювання економічної активності суб'єктів господарювання. Успішна реалізація відповідних реформ можлива лише за умов налагодженої взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством.

лізація відповідних реформ можлива лише за умов налагодженої взаємодії між державою, бізнесом і громадянським суспільством.

Література:

1. Городецька Т.Е. Податкове планування як форма податкової політики транспортних підприємств. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2022. Том 7. № 1. С. 99–106.
2. Доходи держбюджету України. URL <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2026/> (дата звернення: 12.01.2026)
3. Іванишина О.С., Герасименко О.М., Тучак Т.В., Прокопенко І.А. Податкова політика підприємства: навч. посіб. Ірпінь : Державний податковий університет, 2023. 158 с.
4. Коваль Н.І., Подолянчук О.А., Гудзенко Н.М. Податкова політика підприємства: особливості та значення у сучасних реаліях. *Інвестиції: практика і досвід*. 2023. № 13. С. 74–79.
5. Концева В.В., Антоненко Н.В., Карлова І.О. Обліково-аналітичне забезпечення оцінки податкового навантаження підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. Вип. 29. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/547> (дата звернення 12.01.2026)
6. Осадча О.О. Податкове планування та податкова оптимізація в системі управління підприємством. *Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія «Економіка»*. 2019. № 14 (42). С. 125–130.
7. Облікова політика в умовах воєнного стану. Операції та події, які можуть впливати на підприємство. URL: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/12/oblikova-polityka-v-umovakh-voynenohoho-stanu.html> (дата звернення 12.01.2026)
8. Пшик Б.І. Алгоритм формування та реалізації податкової політики суб'єкта господарювання: науково-методичні засади. *Фінансовий простір*. 2024. № 1–2 (53). URL: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/955> (дата звернення 12.01.2026).
9. Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законодавчих актів України щодо дії норм на період дії воєнного стану: Закон України від 1.01.2026 р. 2755-VI. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення 12.01.2026)
10. Скаско О., Могила І. Теоретичні засади податкової політики в Україні: принципи, рівні та моделі. *Вісник економіки*. 2023. Вип. 3. С. 83–96. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.02.083>
11. Самусевич Я.В., Височина А.В. Податкове планування та основи податкової оптимізації: навч. посіб. Суми : Сумський державний університет, 2021. 344 с.

References:

1. Horodetska T.E. (2022) Podatkove planuvannia yak forma podatkovoï polityky transportnykh pidpryiemstv [Tax planning as a form of tax policy of transport enterprises]" *Ukrayins'kyi zhurnal prykladnoyi ekonomiky ta tekhniky*, no. 1 (vol. 7), pp. 99–106.
2. Dokhody derzhbiudzhetu Ukrainy [Revenues of the State Budget of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/2026/> (accessed: 10 January 2026)
3. Ivanyshyna O.S., Gerasymenko O.M., Tuchak T.V., Prokopenko I.A. (2023) Podatkova polityka pidpryyemstva [Tax policy of the enterprise], *Derzhavnyy podatkovyy universytet, Irpin*. 158 p. (in Ukrainian)
4. Koval N.I., Podolyanchuk O.A., Gudzenko N.M. (2023) Podatkova polityka pidpryiemstva: osoblyvosti ta znachennia u suchasnykh realiiah [Tax policy of the enterprise: features and significance in modern realities], *Investytsiyi: praktyka i dosvid*, no. 13, pp. 74–79.
5. Kontseva V.V., Antonenko, N.V., Karlova I.O. (2021) "Accounting and analytical support for assessing the tax burden of an enterprise", *Ekonomika ta suspil'stvo*, vol. 29, Available at: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/547> (accessed 12 January 2026)
6. Osadcha O.O. (2019) Podatkove planuvannia ta podatkova optymizatsiia v systemi upravlinnia pidpryiemstvom [Tax planning and tax optimization in the enterprise management system], *Naukovi zapysky Natsional'noho universytetu "Ostroz'ka akademiya"*. Seriya "Ekonomika", no. 14 (42), pp. 125–130.
7. KPMG. (2025) Oblikova polityka v umovakh voiennoho stanu. Operatsii ta podii, yaki mozhut vplyvaty na pidpryiemstvo [Accounting policy in martial law. Operations and events that may affect the enterprise]. Available at: <https://kpmg.com/ua/uk/home/media/press-releases/2022/12/oblikova-polityka-v-umovakh-voynenohostanu.html> (accessed 12 January 2026)
8. Pshyk B.I. (2024) Alhorytm formuvannia ta realizatsii podatkovoï polityky subiekta hospodariuvannia: naukovometodychni zasady [Algorithm for the formation and implementation of the tax policy of a business entity: scientific and methodological foundations] *Finansovyyi prostir* no. 1–2 (53): Available at: <https://fp.lnu.edu.ua/index.php/fp/article/view/955> (accessed 12 January 2026)
9. Verkhovna Rada of Ukraine (2026) The Law of Ukraine "On making changes to the Tax Code of Ukraine and other legislative acts of Ukraine regarding the effect of norms during the period of martial law". Available at: zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text (accessed 12 January 2026)

10. Skasko O., Mohyla I. (2023) Teoretychni zasady podatkovoï polityky v Ukraini: pryntsyipy, rivni ta model [Theoretical foundations of tax policy in Ukraine: principles, levels and models], *Visnyk ekonomiky*, vol. 3, pp. 83–96. DOI: <https://doi.org/10.35774/visnyk2023.01.083> (accessed 12 January 2026)

11. Samusevych Y.V., Vysochyna, A.V. (2021) Podatkove planuvannya ta osnovy podatkovoyi optymizatsiyi [Tax planning and basics of tax optimization], Sumy State University, Sumy. 344 p. (in Ukrainian)

Дата надходження статті: 10.02.2026

Дата прийняття статті: 02.03.2026

Дата публікації статті: 13.03.2026